EUROPAPARLAMENTET

2004 *2009*

Utskottet för kultur och utbildning

2007/2253(INI)

7.3.2008

FÖRSLAG TILL BETÄNKANDE

om mediernas koncentration och mångfald i Europeiska unionen
(2007/2253(INI))

Utskottet för kultur och utbildning

Föredragande: Marianne Mikko

PR_INI

INNEHÅLL

Sida

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION 3

MOTIVERING 7

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om mediernas koncentration och mångfald i Europeiska unionen (2007/2253(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution,

– med beaktande av artikel 11 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,

– med beaktande av kommissionens arbetsdokument om mångfald i media i Europeiska unionens medlemsstater (SEK(2007)0032),

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/65/EG från den 11 december 2007 om ändring av rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television[1],

– med beaktande av sin resolution från den 20 november 2002 om mediakoncentration[2],

– med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från utskottet för kultur och utbildning och yttrandena från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och utskottet för industrifrågor, forskning och energi samt utskottet för ekonomi och valutafrågor (A6-.../2008), och av följande skäl:

A. Europeiska unionen har bekräftat sitt åtagande att försvara och främja mångfald i media som en viktig del i rätten till information och yttrandefrihet som slås fast i artikel 11 i stadgan om de grundläggande rättigheterna. Detta grundläggande principer när det gäller att bevara demokratin.

B. När frågan om mångfald i media diskuteras måste man ta hänsyn till både mångfald i ägande (yttre mångfald) och mångfald i innehåll (inre mångfald).

C. En obegränsad ägarkoncentration kan äventyra pluralism och kulturell mångfald och på en del marknader närmar man sig den gräns där inte längre mångfalden automatiskt kan garanteras genom fri konkurrens.

D. Rätten att starta och äga företag tryggas i gemenskapsfördragen.

E. Ny teknik och nya kommunikations- och informationstjänster bör leda till en medial och kulturell mångfald.

F. Även om medieföretagen i första hand strävar efter ekonomisk vinst är media ett ideologiskt och politiskt verktyg med stort inflytande som inte enbart bör styras av

[1] EUT L 332, 18.12.2007, s. 27.
[2] EUT C 25, 29.1.2004, s. 205.

ekonomiska villkor.

G. Stora medieföretag har skapat sig starka och ofta dominerande ställningar på marknaderna i de medlemsstater som anslöt sig till EU 2004 och 2007.

H. Multinationella medieföretags bidrag till teknisk utrustning och rörelsekapital i de nya medlemsstaterna har varit viktiga för att vitalisera medielandskapet, men investeringarna i humankapital är fortfarande under den nivå som krävs för att förbättra arbetsvillkor och arbetskvalitet för de som är verksamma i mediebranschen.

I. EU:s befogenheter att agera för medial mångfald begränsar sig till konkurrensrättens område och den ekonomiska omfattningen på den verksamhet som syftar till vertikal och horisontell koncentration av medieägandet i EU:s nyaste medlemsstater har inte nått de gränser där EU:s konkurrensrätt blir tillämplig.

J. Mediekonsumenterna bör ha tillgång till ett brett innehåll som sträcker sig från högkvalitativ journalistik till lätt underhållning.

K. Mediaskaparna strävar efter att producera innehåll med högsta möjliga kvalitet under givna förutsättningar, men dessa förutsättningar är inte lika goda i alla medlemsstater.

L. En ökande andel av journalisterna har osäkra anställningsvillkor och saknar det samhälleliga skyddsnät som är vanligt på den normala arbetsmarknaden. Sådana anställningsvillkor är vanligast i de nya medlemsstaterna.

M. I kommersiella publikationer används i ökande utsträckning användargenererat innehåll, i synnerhet audiovisuellt innehåll, för en nominell avgift, vilket får de som är verksamma i mediebranschen att tala om orättvis konkurrens.

N. Den ökade användningen av och beroendet av användargenererat innehåll kan påverka medborgares och offentliga personers rätt till privatliv negativt eftersom en situation med ständig övervakning skapas.

O. Bloggar blir ett allt vanligare medium där de som är verksamma i mediebranschen och privatpersoner uttrycker sina tankar, men för läsarna har man inte fastställt eller klargjort författarnas och utgivarnas ställning, exempelvis inte deras rättsliga ställning, vilket leder till osäkerhet om opartiskhet, tillförlitlighet, källskydd, etiska koders tillämplighet och ansvarsfördelning i händelse av rättsprocesser.

P. Medlemsstaterna får tolka public service mediernas uppdrag och finansieringen av dessa mycket brett, och kommersiella medier har uttryckt oro för orättvis konkurrens.

Q. Det är bara på det audiovisuella och olinjära området som public service medier har en märkbar marknadsnärvaro, men ofta har inte dessa medier i EU:s medlemsstater tillräcklig finansiering och utsätts inte sällan för politiska påtryckningar.

R. På en del marknader har public service medier en dominerande ställning både vad gäller kvalitet och marknadsandelar.

S. public service medier behöver en till viss del stabil marknadsandel för att fullgöra sitt

uppdrag, men marknadsandelen bör inte betraktas som ett självändamål.

T. Nya mediakanaler har vuxit fram under det senaste årtiondet och eftersom en stigande andel av reklamintäkterna går till Internetkanaler är skapar detta oro bland tryckta medier.

U. Det nya medielandskapet domineras av etablerade offentliga och privata aktörer.

V. Fall där yttrandefriheten kommit i konflikt med respekt för religiös eller annan övertygelse har under den senaste tiden fått större uppmärksamhet.

W. Mediekompetensen hos Europeiska unionens medborgare är lägre än önskvärt och förståelsen för behovet av mediekompetens är låg.

1. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att värna om mångfald i medier, att se till att alla EU-medborgare har tillgång till fria, diversifierade medier i alla medlemsstaterna och att vid behov rekommendera förbättringar.

2. Europaparlamentet föreslår i det sammanhanget att självständiga medieombudsmän tillsätts i medlemsstaterna.

3. Europaparlamentet välkomnar arbetet med att ta fram en stadga om mediafrihet och sträva efter att få den accepterad i hela EU.

4. Europaparlamentet understryker att det behövs system som övervakar och förverkligar medial mångfald och som bygger på tillförlitliga och opartiska indikatorer.

5. Europaparlamentet håller med om att medial mångfald bör mätas på medlemsstatsnivå.

6. Europaparlamentet betonar att myndigheterna i EU och medlemsstaterna måste trygga journalistiskt och redaktionellt oberoende med hjälp av lämpliga och särskilda rättsliga och sociala garantier samt att medieägarna måste hålla sig till bästa metoder på de marknader där de verkar.

7. Europaparlamentet föreslår att avgifter som står i proportion till det kommersiella värdet på det användargenererade innehållet införs, liksom etiska koder och användningsvillkor för användargenererat innehåll i kommersiella publikationer.

8. Europaparlamentet välkomnar den dynamik och mångfald som de nya medierna har medfört medielandskapet och uppmuntrar en ansvarsfull användning av nya kanaler som mobil-tv.

9. Europaparlamentet föreslår att bloggarnas rättsliga och allmänna ställning ska klargöras och uppmuntrar en frivillig klassificering av dem utifrån deras författares och utgivares yrkesmässiga och ekonomiska ansvar och intressen.

10. Europaparlamentet rekommenderar att mediekompetens ska ingå i de nio grundkompetenserna och stödjer utvecklingen av en grundläggande utbildning i mediekompetens inom EU.

11. Europaparlamentet uppmuntrar ett offentliggörande av medieägandet för att göra det lättare att förstå utgivarens syften och bakgrund.

12. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att se till att tillämpningen av EU:s konkurrensrätt på media liksom på Internet och kommunikationstekniksektorn underlättar och främjar mångfald i medier och att vidta lämpliga åtgärder om ägarkoncentrationen får negativa effekter för mångfalden.

13. Europaparlamentet rekommenderar att bestämmelserna om statligt stöd tillämpas på ett sätt som gör det möjligt för public service medier att fullgöra sina uppdrag i en dynamisk omgivning och undvika orättvis konkurrens som leder till att medielandskapet utarmas.

14. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen och medlemsstaternas parlament och regeringar.

MOTIVERING

Antalet medlemsstater i EU har nästan fördubblats sedan början av 2004. En av de stora utmaningarna efter utvidgningarna är att se till att normerna för att värna om demokratin och de grundläggande friheterna överensstämmer på högsta befintliga nivåer.

I det sammanhanget välkomnar man alla initiativ i betänkandet som syftar till att trygga demokratin och påpekar att media är ett inflytelserikt politiskt verktyg som inte enbart bör styras av ekonomiska villkor.

I betänkandet framhåller man Europeiska kommissionens beslut att överlåta till ett konsortium bestående av tre europeiska universitet att fastställa tillförlitliga och opartiska indikatorer på medial mångfald. Dessutom betonar man i betänkandet att det behövs system för övervakning och förverkligande som bygger på de sålunda fastställda indikatorerna. Mediaombudsmän betraktas som en del av de nödvändiga systemen.

Författarna till betänkandet är också medvetna om det arbete som företrädare för utgivare och journalister utför för att ta fram en stadga om mediafrihet. Dessutom understryker man i betänkandet att det behövs sociala och rättsliga garantier för journalister och redaktörer.

I betänkandet förespråkar man att multinationella företag använder sig av bästa metoder för redaktionell och journalistisk frihet i de länder där de verkar. Man uttrycker sin oro över att lägre standarder tillämpas i de medlemsstater som anslöt sig till EU 2004 och 2007.

Genom att ny teknik har utvecklats och accepterats har nya mediakanaler och nya sorters innehåll vuxit fram. Nya medier har medfört medielandskapet mer dynamik och större mångfald och i betänkandet uppmuntrar man till en ansvarsfull användning av nya kanaler.

I det sammanhanget framhåller man i betänkandet att den obestämda och icke angivna ställning som författare och utgivare av bloggar har leder till osäkerhet om opartiskhet, tillförlitlighet, källskydd, etiska koders tillämplighet och ansvarsfördelning i händelse av rättsprocesser.

Man rekommenderar att den rättsliga ställningen för författare och utgivare av bloggar i olika kategorier klargörs samt att intressen offentliggörs och frivillig klassificering av bloggar görs.

I betänkandet uppmärksammar man den alltmer utbredda användningen av nominella avgifter för användargenererat innehåll i kommersiella publikationer och de problem med skydd av privatliv och konkurrens som detta medför. Man rekommenderar att amatörer får ersättning som står i proportion till det kommersiella värde de skapar och att etiska koder används för att skydda medborgares och offentliga personers rätt till privatliv.

I betänkandet framhåller man de utmaningar som överflyttningen av reklamintäkter till Internet innebär för tryckta media, men påpekar att det nya kommersiella medielandskapet domineras av etablerade offentliga och privata leverantörer av mediainnehåll. Man intar också ståndpunkten att ägarkoncentrationen av medier närmar sig nivåer där mångfalden i medier inte garanteras av de fria marknadskrafterma, i synnerhet inte i de nya medlemsstaterna.

I betänkandet tillstår man att public service medier behöver en ansenlig och stabil marknadsandel för att fullgöra sitt uppdrag, men uppmanar medier att undvika orättvis konkurrens och att sträva efter ökad marknadsandel som ett självändamål. Man påpekar att public service medier är ledande på vissa marknader men att de ofta inte har tillräcklig

finansiering och utsätts för politiska påtryckningar.

Slutligen säger man i betänkandet att mediekompetensen måste öka i EU, man rekommenderar att mediekompetens räknas till de nio grundkompetenserna och stödjer utvecklingen av en grundläggande utbildning i mediekompetens inom EU.